

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

دانشکده بهداشت

قالب نگارش طرح درس ترمی

عنوان درس: اصول اپیدمیولوژی
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی پیوسته بهداشت محیط
تعداد واحد: ۲ واحد نظری
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: یکساعت بعد از تشکیل جلسه درس
زمان ارائه درس: یکشنبه ۱۰:۰۰ تا ۱۲:۰۰، نیمسال دوم ۹۹-۱۴۰۰ مدرس: دکتر رؤیا صفری
درس و پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس:

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱- مفاهیم اپیدمیولوژی
  - ۲- چگونگی انتقال بیماری ها
  - ۳- اندازه گیری وقوع بیماری ها
  - ۴- شاخص های بهداشتی
  - ۵- انواع روش های مطالعه، مطالعات مداخله‌ای
  - ۶- انواع روش های مطالعه، مطالعات توصیفی
  - ۷- انواع روش های مطالعه، مطالعات تحلیلی مطالعات همگروهی
  - ۸- انواع روش های مطالعه، مطالعات مورد شاهدهی
  - ۹- نحوه برآورد خطر در مطالعات اپیدمیولوژیک
  - ۱۰- نحوه برآورد امکان پیشگیری در جامعه
  - ۱۱- نظام مراقبت بیماری ها
  - ۱۲- اصول و کلیات بررسی طغیان
  - ۱۳- اپیدمیولوژی بیماری های واگیر
  - ۱۴- اپیدمیولوژی عفونت های دستگاه گوارش
  - ۱۵- اپیدمیولوژی بیماری های دارای مخزن یا ناقل
  - ۱۶- اپیدمیولوژی بیماری های منتقله از طریق آب
- اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:**

جلسه اول: مفاهیم اپیدمیولوژی

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم اپیدمیولوژی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

- ۱-۱- اپیدمیولوژی را تعریف کند.
- ۱-۲- با کاربردهای مختلف اپیدمیولوژی را نام ببرد.
- ۱-۳- با اهداف علم اپیدمیولوژی را نام ببرد.

جلسه دوم: چگونگی انتقال بیماری‌ها

هدف کلی: آشنایی با چگونگی انتقال بیماری‌ها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

- ۱-۲- مدل‌های مختلف انتقال بیماری‌ها را نام ببرد.
- ۲-۲- طیف وسیع تظاهرات بالینی بیماری‌ها را تعریف کند.
- ۳-۲- سطوح مختلف اپیدمی بیماری‌ها در سطح جامعه را نام ببرد.
- ۴-۲- سطوح مختلف پیشگیری را نام ببرد.

جلسه سوم: اندازه‌گیری وقوع بیماری‌ها

هدف کلی: آشنایی با نحوه اندازه‌گیری وقوع بیماری‌ها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

- ۱-۳- proportion و نحوه محاسبه آن را شرح دهد.
- ۲-۳- ratio و نحوه محاسبه آن را شرح دهد.
- ۳-۳- attack rate و نحوه محاسبه آن را شرح دهد.
- ۴-۳- incidence و نحوه محاسبه آن را شرح دهد.
- ۵-۳- period prevalence و نحوه محاسبه آن را شرح دهد.
- ۶-۳- point prevalence و نحوه محاسبه آن را شرح دهد.
- ۷-۳- ارتباط بین میزان بروز و میزان شیوع را تعریف کند.

جلسه چهارم: شاخص‌های بهداشتی

هدف کلی: آشنایی با شاخص‌های بهداشتی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

- ۱-۴- شاخص‌های رایج بهداشتی را نام ببرد.
- ۲-۴- شاخص‌های رایج ارزیابی مرگ و میر را نام ببرد.
- ۳-۴- منابع مختلف اطلاعات بهداشتی را نام ببرد.
- ۴-۴- مفهوم بار بیماری‌ها را شرح دهد.

جلسه پنجم: انواع روش‌های مطالعه، مطالعات مداخله‌ای

هدف کلی: آشنایی با انواع روش‌های مطالعه، مطالعات مداخله‌ای

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

- ۱-۵- با انواع مطالعات مداخله‌ای آشنا شود.
- ۲-۵- با کلیات طراحی مطالعات مداخله‌ای آشنا شود.
- ۳-۵- با نحوه انتخاب نمونه‌ها در مطالعات مداخله‌ای آشنا شود.

۴-۵- با روش های جمع آوری داده ها آشنا شود.

۵-۵- با ملاحظات اخلاقی مطالعات مداخله ای آشنا شود.

۶-۵- با نحوه برآورد اثر در مطالعات مداخله ای آشنا شود.

جلسه ششم: انواع روش های مطالعه، مطالعات توصیفی

هدف کلی: آشنایی با انواع روش های مطالعه توصیفی

اهداف ویژه

در پایان دانشجو

۱-۶- با انواع مطالعات توصیفی آشنا شود.

۲-۶- با کلیات طراحی مطالعات توصیفی آشنا شود.

۳-۶- با نحوه انتخاب نمونه ها در مطالعات توصیفی آشنا شود.

۴-۶- با روش های جمع آوری داده ها آشنا شود.

۵-۶- با ملاحظات اخلاقی مطالعات توصیفی آشنا شود.

۶-۶- با نحوه برآورد شاخص ها در مطالعات توصیفی آشنا شود.

جلسه هفتم: انواع روش های مطالعه، مطالعات همگروهی

هدف کلی: آشنایی با انواع روش های مطالعه، مطالعات همگروهی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

۱-۷- با انواع مطالعات تحلیلی آشنا شود.

۲-۷- با کلیات طراحی مطالعات همگروهی آشنا شود.

۳-۷- با نحوه انتخاب نمونه ها در مطالعات همگروهی آشنا شود.

۴-۷- با روش های جمع آوری داده ها در مطالعات همگروهی آشنا شود.

۵-۷- با منابع سوگرایی در مطالعات همگروهی آشنا شود.

۶-۷- با نحوه برآورد اثر در مطالعات همگروهی آشنا شود.

جلسه هشتم: آشنایی با انواع روش های مطالعه، مطالعات مورد شاهدهی

هدف کلی: آشنایی با انواع روش های مطالعه، مطالعات مورد شاهدهی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

۱-۸- با کلیات طراحی مطالعات مورد شاهدهی آشنا شود.

۲-۸- با نحوه انتخاب نمونه ها در مطالعات مورد شاهدهی آشنا شود.

۳-۸- با روش های جمع آوری داده ها در مطالعات مورد شاهدهی آشنا شود.

۴-۸- با منابع سوگرایی در مطالعات مورد شاهدهی آشنا شود.

۵-۸- با نحوه برآورد حجم نمونه در مطالعات مورد شاهدهی آشنا شود.

جلسه نهم: برآورد و مقایسه خطر در مطالعات اپیدمیولوژی

هدف کلی: برآورد و مقایسه خطر در مطالعات اپیدمیولوژی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

۹-۱- نسبت خطر را تعریف و تفسیر کند.

۹-۲- نسبت شانس را تعریف و تفسیر کند.

جلسه دهم: برآورد امکان پیشگیری در جامعه

هدف کلی: برآورد و مقایسه خطر متناسب

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

۱۰-۱- خطر متناسب جمعیت را تعریف و نحوه محاسبه آن را بیان کند.

۱۰-۲- خطر متناسب مواجهه را تعریف و نحوه محاسبه آن را بیان کند.

جلسه یازدهم: نظام مراقبت بیماری‌ها

هدف کلی: آشنایی با نظام مراقبت بیماری‌ها

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

۱۱-۱- با مفهوم نظام مراقبت بیماری‌ها و انواع آن آشنا شود.

۱۱-۲- با اهداف و کاربردهای نظام مراقبت بیماری‌ها آشنا شود.

۱۱-۳- با اصول اجرای نظام مراقبت بیماری‌ها آشنا شود.

۱۱-۴- با نحوه ارزیابی نظام مراقبت بیماری‌ها آشنا شود.

جلسه دوازدهم: بررسی طغیان

هدف کلی: آشنایی با اصول و کلیات بررسی طغیان

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

۱۲-۱- با تعریف طغیان و سطح مورد انتظار رخداد بیماری‌ها آشنا شود.

۱۲-۲- با اصول ارزیابی طغیان بیماری‌ها آشنا شود.

۱۲-۳- با اصول ارائه فرضیه و نحوه ارزیابی آن‌ها آشنا شود.

۱۲-۴- با اصول ارائه و گزارش دهی طغیان آشنا شود.

جلسه سیزدهم: اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر

هدف کلی: آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

۱۳-۱- با کلیات اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر آشنا شود.

۱۳-۲- با توزیع شایعترین بیماری‌های واگیر در سطح ایران و جهان آشنا شود.

۱۳-۳- با مهمترین عوامل خطر بیماری‌های واگیر آشنا شود.

جلسه چهاردهم: اپیدمیولوژی عفونت های دستگاه گوارش

هدف کلی: آشنایی با اپیدمیولوژی عفونت های دستگاه گوارش

اهداف ویژه

در پایان دانشجو با

- ۱-۱۴- با شایعترین عفونت های دستگاه گوارش آشنا شود.
- ۲-۱۴- با توزیع عفونت های شایع دستگاه گوارش در سطح ایران و جهان آشنا شود.
- ۳-۱۴- با مهمترین عوامل خطر آلودگی به عفونت های دستگاه گوارش آشنا شود
- ۴-۱۴- با مهمترین اقدامات بهداشتی برای کنترل عفونت های دستگاه گوارش آشنا شود.

جلسه پانزدهم: اپیدمیولوژی بیماری های دارای مخزن یا ناقل

هدف کلی: آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های دارای مخزن یا ناقل

اهداف ویژه

در پایان دانشجو

- ۱-۱۵- با شایعترین بیماری های دارای مخزن یا ناقل آشنا شود.
- ۲-۱۵- با توزیع شایعترین بیماری های دارای مخزن یا ناقل در سطح ایران و جهان آشنا شود.
- ۳-۱۵- با مهمترین عوامل خطر ابتلا به شایعترین بیماری های دارای مخزن یا ناقل آشنا شود
- ۴-۱۵- با مهمترین اقدامات بهداشتی برای کنترل بیماری های دارای مخزن یا ناقل آشنا شود.

جلسه شانزدهم: اپیدمیولوژی بیماری های منتقله از طریق آب

هدف کلی: آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های منتقله از طریق آب

اهداف ویژه

در پایان دانشجو

- ۱-۱۶- با بیماری های منتقله از طریق آب شایع آشنا شود.
- ۲-۱۶- با توزیع شایعترین بیماری های منتقله از طریق آب در سطح ایران و جهان آشنا شود.
- ۳-۱۶- با مهمترین اقدامات بهداشتی برای منتقله از طریق آب آشنا شود.

روش تدریس:

سخنرانی، بحث گروهی

وسایل آموزشی :

ویدئو پروژکتور، کامپیوتر، شبکه های مجازی

منابع:

۱- اپیدمیولوژی، تالیف لئون گردیس، ترجمه دکتر حسین صباغیان و دکتر کوروش هلاکوئی

۲- اپیدمیولوژی بیماری های شایع در ایران، تالیف فریدون عزیزی، محسن جانقربانی و حسین حانمی

3. Principles of Epidemiology in Public Health Practice, Third edition. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). 2012

سنجش و ارزشیابی

آزمون	روش	سهم از نمره کل (بر)	تاریخ	ساعت
-------	-----	---------------------	-------	------

		حسب درصد)		
		۱۰ درصد (۲ نمره)	امتحان کتبی از طریق سامانه نوید	امتحان میانترم
		۹۰ درصد (۱۸ نمره)	امتحان چهار گزینه ای و تشریحی	آزمون پایان ترم
			حضور منظم براساس گزارش سامانه نوید	حضور فعال در کلاس

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو: دانشجو باید هر جلسه سر موقع در کلاس حضور یابد، تکالیف مرتبط با درس را انجام داده و به صورت فعال در بحث های علمی مرتبط با درس در کلاس مشارکت نماید.

نام و امضای مدرس: نام و امضای مدیر گروه: نام و امضای مسئول EDO دانشکده:
تاریخ تحویل: تاریخ ارسال: تاریخ ارسال:

جدول زمانبندی درس اصول اپیدمیولوژی

روز و ساعت جلسه: سه شنبه ۱۴:۰۰ تا ۱۶:۰۰

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس	تاریخ تشکیل
۱	۱۳۹۹/۱۲/۱۷	مفاهیم اپیدمیولوژی	دکتر صفری	
۲	۱۳۹۹/۱۲/۲۴	چگونگی انتقال بیماری ها	دکتر صفری	
۳	۱۴۰۰/۱/۱۵	اندازه گیری وقوع بیماری ها	دکتر صفری	
۴	۱۴۰۰/۱/۲۲	شاخص های بهداشتی	دکتر صفری	
۵	۱۴۰۰/۱/۲۹	انواع روش های مطالعه، مطالعات مداخله ای	دکتر صفری	
۶	۱۴۰۰/۲/۵	انواع روش های مطالعه، مطالعات توصیفی	دکتر صفری	
۷	۱۴۰۰/۲/۱۲	انواع روش های مطالعه، مطالعات همگروهی	دکتر صفری	
۸	۱۴۰۰/۲/۱۹	انواع روش های مطالعه، مطالعات مورد شاهی	دکتر صفری	
۹	۱۴۰۰/۲/۲۶	نحوه برآورد خطر در مطالعات اپیدمیولوژیک	دکتر صفری	
۱۰	۱۴۰۰/۳/۲	نحوه برآورد امکان پیشگیری در جامعه	دکتر صفری	
۱۱	۱۴۰۰/۳/۹	نظام مراقبت بیماری ها	دکتر صفری	
۱۲	۱۴۰۰/۳/۱۶	اصول و کلیات بررسی طغیان	دکتر صفری	
۱۳	۱۴۰۰/۳/۲۳	اپیدمیولوژی بیماری های واگیر	دکتر صفری	
۱۴	۱۴۰۰/۳/۳۰	اپیدمیولوژی عفونت های دستگاه گوارش	دکتر صفری	
۱۵	۱۴۰۰/۴/۶	اپیدمیولوژی بیماری های دارای مخزن یا ناقل	دکتر صفری	
۱۶	۱۴۰۰/۴/۱۳	اپیدمیولوژی بیماری های منتقله از طریق آب	دکتر صفری	